

květen 2008

Tam můžete, zpátky už ne: problémy s tranzitem přes schengenské země

Valentina Batoueva

Abstrakt:

Komentář zaznamenává vyprávění Ottových z ruského Kaliningradu, kteří byli na cestě z Česka do Ruska zadrženi polskou cizineckou policií a vyhoštěni na tři roky z Polska. Dokumentuje tak jeden z mnoha případů, kdy byli cizinci s dlouhodobým českým pracovním vízem typu D vyhoštěni z jiné schengenské země v důsledku nedostatečné informovanosti a nejasně definovaných podmínek, za nichž mohou cizinci po schengenských zemích cestovat.

V březnu 2008 jsme získali české národní dlouhodobé vízum. Stejně jako mnoho dalších cizinců s tímto vízem jsme nevěděli, že nás toto národní (nikoli schengenské) vízum opravňuje pouze k tranzitu přes území jiných států směrem do ČR a nikoli zpět. 24. března 2008 jsme vyjeli autem z Kaliningradu, přešli celé Polsko a večer dorazili do Prahy. O dva dny později jsme se vraceli zpět do Kaliningradu, abychom si tam ještě něco zařídili, a naše cesta vedla opět přes Polsko. Asi po deseti kilometrech po překročení česko-polské hranice jsme byli zastaveni na dálnici polskou cizineckou policií. Ta nás dopravila zpět na hraniční přechod. Po několika výsleších nás policisté informovali o tom, že naše česká víza nás neopravňují k tomu tranzitovat přes Polsko. Později nám dali podepsat protokoly (pouze) v polštině. V budově celnice s mřížemi na oknech a dveřích jsme byli drženi do večera. Poté, co si policisté zapsali všechny údaje z pasů a udělali podrobný seznam věcí, které jsme u sebe měli v době zatčení, přemístili nás do vazební věznice. Tam jsme byli znovu vyslýcháni a posléze umístěni do cely. Našeho syna Alexandra od nás oddělili a odvedli neznámo kam. Bylo mi řečeno, že s námi být nesmí. Přivedli ho až druhý den během oběda. Alexandr mi později řekl, že byl držen ve druhé budově v místnosti, která byla rozčleněná mřížemi na 3 části: v první bylo okno, v druhé byl on, čtyři postele, stůl a židle, a ve třetí stráž, které se střídaly po osmi hodinách. Budova, kde jsme byli drženi, byla plná lidí zadržovaných z podobných důvodů jako my. A stále přicházeli další. Museli jsme podepsat mnoho dokumentů v polštině a nikdo nám nevysvětlil, co přesně podepisujeme.

Večer druhý den od zadržení nám byly navraceny naše věci (kromě mobilních telefonů a pasů). Policie nám dala červené razítko do pasů o zákazu vstupu na území Polska a předala rozhodnutí o neoprávněném překročení česko-polské hranice v polštině, legislativní odůvodnění přestupku v ruštině jsme dostali až na samý závěr. S eskortou nás pak dopravili na hranici s Českou republikou. Až v osm hodin večer jsme byli předáni českým celníkům, kteří nám vrátili zpět zbylé věci a naše pasy. Celou tu dobu jsme nesměli u sebe mít ani hodinky, ani mobily.

Všichni jsme dostali razítka do pasu o zákazu vstupu na území Polska. Tento zákaz vstupu byl vystaven na tři roky a to jen díky tomu, že jsme byli ochotni souhlasit se zaplacením všech nákladů spojených s návratem do Čech. Jinak by zákaz trval pět let.

Na základě této zkušenosti již víme, k čemu nás naše vízum opravňuje a k čemu ne. Kvůli nedostatku informací jsme se dopustili přestupku, přesto se ale musím ptát: opravdu byl náš přestupek natolik vážný, že jsme museli strávit prakticky třicet šest hodin ve vězení bez tkaniček, vyslýchání, zavření v cele odděleně od syna? Měli jsme české vízum a vraceli jsme se po dvou dnech přes Polsko úplně stejnou cestou, kterou jsme do Česka přijeli... Když jsme se později vrátili do Kaliningradu letecky přes Prahu, snažili jsme se v celé situaci zorientovat a informovali jsme se na několika institucích. Na polském konzulátu v Kaliningradě nám sdělili, že tranzit přes Polsko bez tranzitního víza tam a zpět je možný do 10.06.2008, kdy skončí jakési přechodné období, o kterém nám ale nesdělili nic bližšího. O problému se zpáteční cestou nám nebylo řečeno nic. Na českém konzulátu dokonce tvrdili, že zadržování ruských občanů na teritoriu Polska v době tranzitu je v rozporu se zákonem. Jak je vidět, získat správné informace před tím i potom, co je člověk potrestán za jejich neznalost, je skutečně těžké.